

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินการด้านการปฏิรูประบบราชการไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับแนวทางการดำเนินงานของภาครัฐให้เป็นแนวใหม่ที่เน้นการทำงานโดยยึดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม มอบหมายอำนาจหน้าที่แก่ผู้ปฏิบัติงานแทนการควบคุมอย่างเคร่งครัด มีความโปร่งใสในการตัดสินใจ และมีวิธีทำงานที่รวดเร็วและคล่องตัว เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เป็นระบบที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางพร้อมกับกระจายอำนาจสู่ระดับล่างและท้องถิ่น รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาการบริหารงานในปัจจุบันให้ก้าวสู่แนวทางรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government) ทั้งนี้เพื่อให้ E-Government เป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาภาครัฐและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปฏิรูประบบราชการไทย รวมถึงเป็นกลไกที่จะเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาระบบงานทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นในอนาคต

ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติอนุมัติการดำเนินการออกแบบจัดสร้างเครือข่ายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ทั่วประเทศในวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เพื่อให้ส่วนราชการใช้ระบบ GFMS ในวันที่ 1 ตุลาคม 2547 ในการบริหารงบประมาณ ปี พ.ศ.2548 การใช้ระบบ GFMS สามารถทำการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และนำมาซึ่งระบบจัดซื้อจัดจ้างที่ตรวจสอบได้โดยการใช้เทคโนโลยีแทนคน เนื่องจากมาตรฐานการทำงานของคนไม่เหมือนกัน โดยให้จัดทำระบบเก่าควบคู่กับระบบ GFMS ระบบ GFMS จะปรับใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันภายใน 2 ปี มีฐานข้อมูลเพื่อปรับปรุงการบริหารและบริการประชาชนที่มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ อีกทั้งยังเป็นการลดขั้นตอนในการทำงาน ประหยัดค่าใช้จ่ายของรัฐ และนำไปสู่การบริหารสมัยใหม่ทั้งทางด้านการเงินการคลังและการบริหารงานบุคคล

ระบบ GFMS กับส่วนราชการ ระบบ GFMS ย่อมาจาก Government Fiscal Management Information System เป็นระบบบริหารงานด้านการงบประมาณ บัญชี การเงิน การคลัง การรับจ่าย การบริหารต้นทุน การจัดซื้อจัดจ้าง ที่เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานเดียวกันทุกส่วนราชการ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานการคลังภาครัฐ และสามารถใช้

เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ กับนโยบายการคลัง และการปรับทิศทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างทันท่วงที การเพิ่มประสิทธิภาพดังกล่าวทำให้ส่วนราชการสามารถลดขั้นตอนและลดภาระ ในการจัดทำเอกสารและรายงานให้ส่วนราชการกลางเนื่องจากสามารถเรียกดูรายงานได้จากฐานข้อมูล บริหารกลางแบบ Online Real Time รวมถึงการนำข้อมูลไปใช้เพื่อการตัดสินใจสำหรับ Chief Financial Officer (CFO) และ Chief Executive Officer (CEO) ทั้งในระดับประเทศ กระทรวง กรม จังหวัด และหน่วยงานราชการ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ในการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณตาม แผนยุทธศาสตร์ พันธกิจและเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อีกด้วย (วุฒินันท์ หริรัักษ์, 2548, ออนไลน์)

เนื่องจากการใช้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ของกรมบัญชีกลาง ได้ใช้มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ซึ่งทำให้บุคลากรการเงินและบัญชีภาครัฐต้องมีการปรับระบบการทำงานใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับระบบบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามยังมี บางหน่วยงานที่ปฏิบัติแล้วประสิทธิภาพประสิทธิผลการทำงานยังไม่สอดคล้องกับแนวนโยบายที่ เกิดขึ้น บางส่วนก็มีการทำงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด บางส่วนก็ยังมีปัญหาในการ ปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรการเงินและบัญชีส่วนราชการต้องมีการปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบการบริหาร การการเงินการคลังภาครัฐแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรการเงินและการ บัญชี : กรณีศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำเสนอ แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานแก่บุคลากรการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของบุคลากรการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่มีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบระบบ อิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อศึกษาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับบัญชีของบุคลากรการเงินและบัญชีใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่มีผลกระทบต่อจัดทำบัญชีในระบบการบริหารการเงินการ คลังภาครัฐแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์

3. เพื่อศึกษาความพร้อมขององค์ประกอบในการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่มีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์

4. เพื่อศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในระบบ GFMS ของบุคลากรการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่มีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์

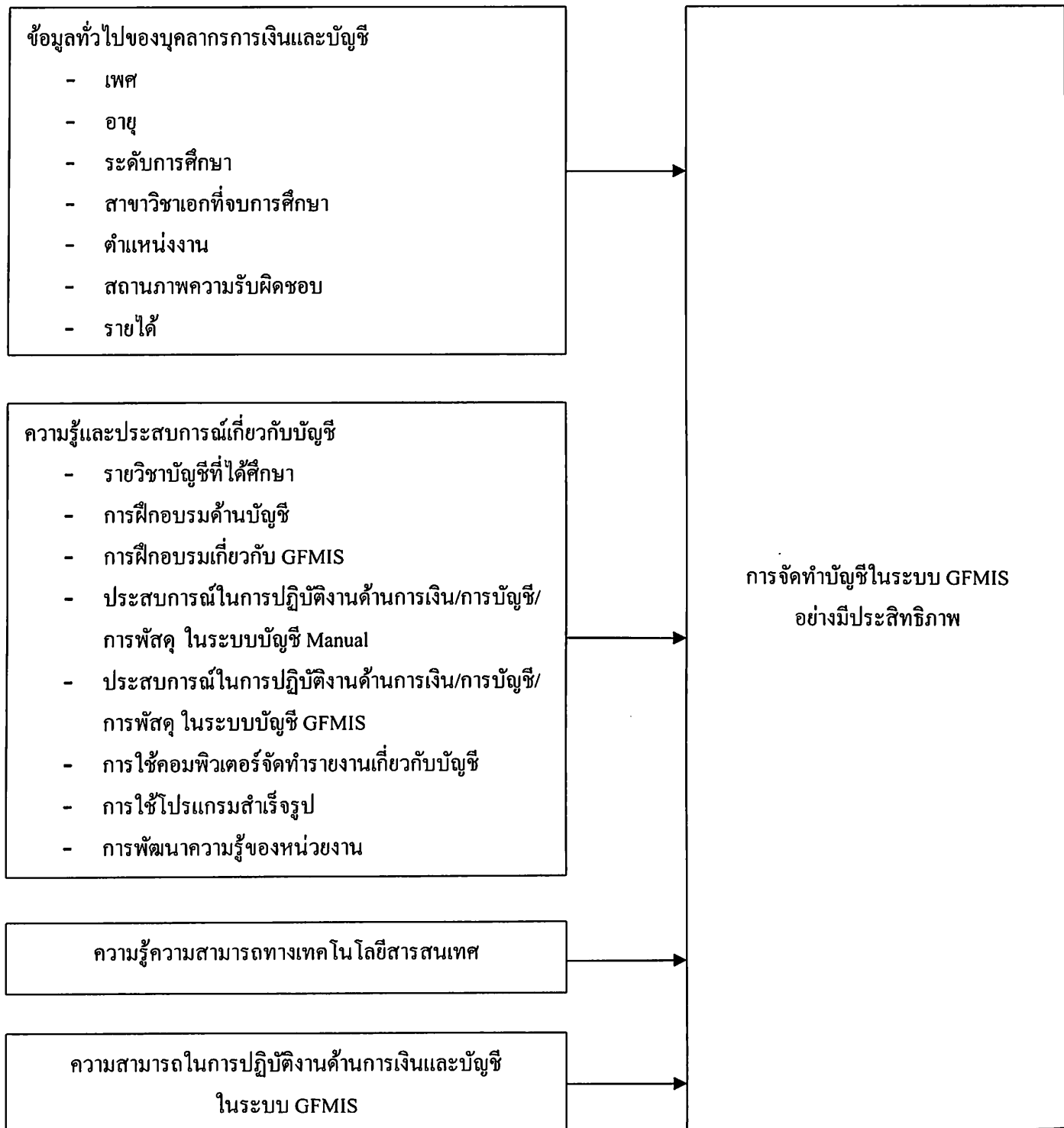
5. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรการเงินและการบัญชี : กรณีศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรการเงินและบัญชีมีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบ GFMIS อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับบัญชีมีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบ GFMIS อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบ GFMIS อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในระบบ GFMIS มีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบ GFMIS อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 59 คน
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเดือนธันวาคม 2554 ถึงเดือนมกราคม 2555
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรการเงินและบัญชี ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับบัญชี ความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในระบบ GFMIS
 - ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดทำบัญชีในระบบ GFMIS อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรการเงินและบัญชีให้มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการปฏิบัติงานในระบบ GFMIS ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานมากที่สุด
3. เพื่อให้เป็นข้อมูลให้บุคลากรการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเข้าใจบทบาทของตนในการเรียนรู้ และพัฒนา เพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถทางการบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักวิชาชีพบัญชีต่อไป

นิยามศัพท์

1. ระบบ GFMS (Government Fiscal Management Information System) หมายถึง ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานการคลังภาครัฐ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจกับนโยบายการคลัง และปรับทิศทางเศรษฐกิจของประเทศได้ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน ด้วยระบบงบประมาณระบบบัญชี การเงิน ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ระบบบริหารงานบุคคล ระบบบัญชีต้นทุน

2. บุคลากรการเงินและบัญชี หมายถึง บุคลากรในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่รับผิดชอบขอบเขตงานด้านการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัย

3. ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับบัญชี (Accounting Capacity) หมายถึง ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์เป็นพิเศษในด้านบัญชีโดยการตอบสนองวิชาการใหม่ ๆ ในด้านรายงานและให้ข้อมูลสนเทศต่างๆ นอกจากความรู้ความสามารถทางการบัญชี ซึ่งประกอบด้วย

3.1 ความรู้ในวิชาชีพ (Professional Knowledge) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีการเงิน และวิชาที่เกี่ยวข้องขององค์กรกิจและระบบสารสนเทศ

3.2 ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skill) หมายถึง ทักษะความเป็นมืออาชีพของบุคลากรการเงินและบัญชีในด้านการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด ด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ด้านบุคคล ด้านสัมพันธ์และการสื่อสาร ด้านองค์กรและผู้บริหารจัดการธุรกิจ

3.3 คุณค่าแห่งวิชาชีพ (Professional Values) หมายถึง ลักษณะของจรรยาบรรณเกี่ยวกับความมีศักดิ์ศรี การใช้หลักฐานอันเที่ยงธรรม มีความสามารถทางวิชาชีพและการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในผลงานของตนและการคาดหวังจากสาธารณะ

3.4 เจตคติในวิชาชีพ (Professional Attitudes) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากความคิด ความเชื่อ ความรู้ ประสบการณ์ ภูมิหลังและการเรียนรู้ที่ผ่านมาต่อวิชาชีพของตนเอง

4. ความพร้อมขององค์กรประกอบในการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Capability) หมายถึง ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในองค์กร ซึ่งประกอบด้วย

4.1 ด้านอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ (Hardware) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเครื่องและอุปกรณ์ที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์

4.2 ด้านซอฟต์แวร์ (Software) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมหรือระบบปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลและสารสนเทศของหน่วยงานราชการ

4.3 ด้านบุคลากร (Peopleware) หมายถึง ความสามารถของบุคลากรในการนำข้อเท็จจริงหรือข้อมูลความรู้มาผ่านการประมวลผล วิเคราะห์ และสรุป ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ รวมถึงเข้าใจขั้นตอนวิธีการทำงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ

5. การจัดทำบัญชี หมายถึง การรวบรวม และบันทึกรายการทางการเงินที่เกิดขึ้นจากการบริหารและปฏิบัติตามแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ของส่วนราชการ รวมถึงการจัดทำรายงานทางการเงินซึ่งกระทรวงการคลังกำหนดให้ส่วนราชการต่าง ๆ ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องหลักการและนโยบายสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 6 มกราคม 2546 และตามระเบียบปฏิบัติเพิ่มเติมที่กรมบัญชีกลางจัดทำขึ้น

6. ประสิทธิภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังด้วยระบบ GFMIS เป็นการบริหารงานที่คำนึงถึงความคุ้มค่าของเงินงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่าย หรือทรัพยากรทางการบริหารอื่น ๆ ที่ได้กระทำไปในกิจกรรมนั้นโดยมุ่งไปที่ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งมีตัวชี้วัดดังนี้

6.1 ความถูกต้อง แม่นยำ (Accuracy) หมายถึง ข้อมูลหรือรายงานที่ออกต้องบรรจุด้วยสารสนเทศที่ถูกต้อง ไม่มีข้อผิดพลาดและเป็นที่เชื่อถือได้ของผู้บริหาร

6.2 ความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การที่ผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมที่ตรงไปตรงมา และมีความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงาน หากเกิดข้อผิดพลาดหรือปัญหาในการปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานสามารถอภิปรายหรือตอบข้อซักถามข้อสงสัยได้

6.3 การประหยัดค่าใช้จ่าย (Sparing) หมายถึง ระบบสารสนเทศสามารถรับภาระงานที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ตลอดจนช่วยลดขั้นตอนและเวลาในการทำงานส่งผลให้สามารถลดจำนวนคนและระยะเวลาในการประสานงานให้น้อยลง

6.4 ความรวดเร็วเป็นปัจจุบันและทันต่อการตัดสินใจ (Timeliness) หมายถึง ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วในรูปแบบที่เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ทันต่อความต้องการ